

ROSKILDE SYNGER.- NOVEMBER 2023

Talentudvikling i ungdomskor

Pixi-udgave

Introduktion

Roskilde Synger er et lokalt sangkraftcenter på Sjælland, som er drevet af at udvikle de bedste vilkår for sang i lokalsamfundet. Ét af indsatsområderne er at understøtte unge talentfulde sangere. Derfor har vi indsamlet viden og udgivet en rapport om talentudvikling i miljøer for unge sangere, primært ungdomskor i enten folkekirken, musikskoler eller lignende.

Denne forkortede udgave opridser kort de tematiske udfordringer og muligheder, der har vist sig igennem vidensindsamling, samt samlet et idékatalog til talentudvikling i forskellige rammer.

UDGIVET AF
Roskilde Synger
November 2023

God læselyst!

Definition af talentbegrebet

Talent er en indre motivation for at udøve og dygtiggøre sig indenfor et bestemt område. Talent kan udvikles og styrkes, gennem viden, erfaring, øvelse og motivation.

Talent er ikke blot individet, der skiller sig ud, men kan samtidig være en grundpille i et større fællesskab, hvor talentet løfter gruppen.

Aktuelle muligheder og udfordringer

CORONA-PANDEMIENS INDFLYDELSE

- Børn og unge har ændrede fritidsvaner
- Den generelle trivsel er under pres
- Øget frafald af sangere

REKRUTTERING

- Børn og unge møder ikke musik og sang naturligt i skole og fritid
- Barriererne for at synge i kor er høje
- Børn og unge er ubekendte med at bruge egen stemme

FASTHOLDELSE

- Svært at fastholde unge midt i livsændrende faser
- En særlig udfordring omkring drenge, når stemmen går i overgang
- Svært at motivere en større gruppe, når niveauet varierer
- Udfordrende at have tid og ressourcer til både at skabe fagligt og socialt indhold

FORÆLDRE-OPBAKNING

- Forældrene er mindre synlige i kormiljøer, end i f.eks. sport
- Stort potentiale for at knytte forældre til som støtte i praktiske, sociale og omsorgsmæssige aspekter

RESSOURCER OG SAMARBEJDE

- Et stort ønske om samarbejde blandt korledere, både fagligt og socialt.
- Logistiske udfordringer står tit i vejen for både netværksaktiviteter og fælles koraktiviteter

DET GODE MILJØ

- Det gode kormiljø kræver en holistisk tankegang om det faglige, musikalske, social og organisatoriske, såvel som forældreopbakning, samarbejder og lokal tilknytning.

Idékatalog

Dette idékatalog samler nogle af de gode eksempler, der er blevet fremhævet igennem interviews, som andre korledere kunne få glæde af og lade sig inspirere af. Idékataloget bygger desuden også på desk research både nationalt og internationalt for f.eks. rekrutteringsprocesser og opbygning af talentmiljøer. Kataloget er på ingen måde udtømmende, men lægger samtidig op til at række ud til kollegaer fra nær og fjern for at lære af hinanden.

Rekruttering

Åbne prøver

En eller flere gange om året afholde åbne korprøver eller mulighed for at deltage i et par prøver uden at binde sig på forhånd.

Skolebesøg

Besøg på skoler med foresyngning eller som et Åben Skole-projekt hvor klasser introduceres til kormusikken gennem lege og øvelser.

Samarbejde

Opbygge et samarbejde/aftale med lokale medier om at bringe nyheden når der er optagelser i koret.

Fastholdelse

Udfordringerne omkring fastholdelse har i denne rapport primært været fokuseret på unge i alderen 15-20 år, da mange korledere oplever store udfordringer med netop denne gruppe på grund af store forandringer i deres øvrige liv. Nogle af nedenstående idéer kan bruges gennem hele fødekæden af børne- og ungdomskor, mens andre vil være fokuseret på den ældre gruppe af unge.

Fleksibilitet

Fleksibilitet i mødekrav kan variere; nogle steder arbejder man med fraværsordninger, hvor man skal melde afbud senest et antal uger i forvejen, mens andre steder arbejder med at der ikke er mødepligt.

Orlovsmuligheder

Muligheden for at holde orlov i kortere eller længere perioder kan give sangere med en presset periode i skolen, et højskoleophold eller lignende mulighed for fortsat at være en del af koret og føle sig som en del af koret. Reglerne for hvordan orlov afholdes og udmeldes bør være tydelige, f.eks. gennem en håndbog.

Kommunikation

Kommunikationen med sangere på orlov kan ske gennem periodevise check-ins på telefon, sms eller e-mail, der f.eks. kan inkludere nyheder om korets aktiviteter, invitation til en kommende koncert eller til at medvirke (evt. blot på én sats) ved en særlig prøve/koncert/højtid, på trods af at de er på orlov. Det kan være med til at styrke tilhørsforholdet til koret og gøre overgangen nemmere fra at have været væk og komme tilbage.

Anerkendelse

I nogle kor arbejdes der med fastholdelse gennem anerkendelse og i nogle tilfælde gaver, f.eks. ved jubilæer i koret; nogle giver merchandise såsom brocher eller t-shirts, mens andre giver blomster eller kage. Det kan være en positiv måde at anerkende den store dedikation, og samtidig et motiverende mål for sangerne.

Et godt kormiljø

Håndbog og kommunikation

Kommunikation med korets sangere er altid en balancegang mellem for meget og for lidt kommunikation. Det kan både handle om forventninger, praktisk information og visioner for koret. For at imødekomme dette, arbejder flere korledere med en form for korhåndbog, som udsendes/udleveres når en ny sanger starter i koret. Håndbogen kan give svar på en masse praktiske spørgsmål vedrørende mødepligt, forventninger og orlov, men også om aktuelle tilbud om f.eks. solosang, bifagsundervisning og andre faglige udviklingsmuligheder. Ligeledes kan det understøtte en grundfortælling om koret, som sangerne (og deres forældre) kan indarbejde og blive en del af, at fortælle videre til andre. Grundfortællingen handler f.eks. om hvilket slags kor, det er; hvilket repertoire synges der, hvor og hvornår deltager koret i koncerter og andre optrædener, hvilket niveau er ønsket for koret, hvordan er den sociale del af koret osv.

Fleksible orlovs- og fraværsmuligheder

Man kan styrke fastholdelsen af sangere, der søger væk fra koret i en kortere eller længere periode, ved på et fast tidspunkt i løbet af året at skrive til dem, der har været på efterskole/højskole/anden orlov, med lidt nyheder om korets aktiviteter og hvad de kommende projekter bliver – og at man glæder sig til at se dem igen.

Sociale aktiviteter omkring koret

Sociale aktiviteter kan være en måde at skabe et stærkt miljø omkring koret, som både er med til at fastholde nuværende sangere, og skabe en stemning som andre potentielt vil ønske at deltage i. De sociale aktiviteter kan omfatte weekendture, fællesspisning, sommer- og juleafslutning, men kan også indarbejdes i korprøverne i mindre grad gennem kommunikationsøvelser eller samarbejdsøvelser, hvor man også sikrer at de faste grupper blandes. Man kan desuden også have opmærksomhed på en god start og afslutning af korprøven.

Et godt kormiljø - fortsat

Muligheder for faglig udvikling

Tilbyde forskellige muligheder for at både den enkelte sanger og/eller hele koret kan udvikle sig fagligt. Det kan f.eks. ske i samarbejde med en lokal musikskole i forhold til undervisning i sang, klaver, hørelære osv., eller rundt om korprøvetiden.

Forældrenes involvering

Forældrenes opbakning kan styrkes gennem forskellige tiltag, som også afhænger af det konkrete behov for koredere og koret. Forældre kan tilknyttes mere formelt gennem en korstøttegruppe eller forældreråd, som f.eks. hjælper med eller tager ansvar for fundraising til og planlægning af korturnéer, weekendture og sociale arrangementer. Men det kan også ske mere uformelt ved at forældre mødes i forbindelse med korprøver og koncerter, og sammen opdyrker et fællesskab til gavn for koret. Nogle steder har gode erfaringer med at have et område, hvor forældre kan vente under korprøven, mens andre inviterer til åbne prøver fra tid til anden. For nogle kor er omsorgsopgaven det vigtigste, mens det i andre kor vil være af mere praktisk karakter. I rollen som omsorgspersoner, har nogle kor også succes med at tilknytte en 'kor-bedste' – ofte pensionister tilknyttet folkekirken gennem menighedsråd eller fra menigheden, som er til stede ved korprøver til at give omsorg, bage en kage og tage sig af sangerne i pauser.

Faglig udvikling

I korprøverne

- Blandede opstillinger, der også kan have positiv indflydelse på gruppedynamikken i koret.
 - Mindre hørelære- og teoriøvelser i korprøven.
 - Mulighed for at sangerne kan prøve direktion af for hinanden.
 - Generel musikforståelse, musikhistorie eller teori. Sangerne kan også involveres og forberede et helt kort oplæg/introduktion for hinanden om et værk eller en komponist.
-

Udenfor korprøverne

- Solosang tilbydes på mange forskellige måder. Det kan være eneundervisning mellem elev og lærer, men kan også foregå på mindre hold af 2-4 sangere, der samtidig kan få meget ud af at lytte til hinanden. Nogle steder arbejder man ud fra et frivillighedsprincip, hvor sangerne kan tilmelde sig soloundervisning til en sæson, og nogle steder er ressourcerne færre og derfor kører soloundervisningen efter et turnusprincip.
 - Ensemblesang og mindre grupper for de sangere, der ønsker at bruge mere tid og dygtiggøre sig yderligere, kan være en stor motivation og samtidig styrke det faglige niveau for hele koret.
 - Sangteknik særligt for drenge med overgangsstemmer, er blevet fremhævet som et positivt tiltag hos drengekorslederne.
 - Bifagsundervisning, primært klaver men også øvrige instrumenter. Kan ske f.eks. i samarbejde med musikskolen.
 - Som en del af en grundlæggende musikalsk dannelse, kan faglige og sociale aktiviteter også kombineres igennem samarbejdsprojekter med andre kor, koncertoplevelser og lignende.
 - Flere kor arbejder også med værkstedskoncerter eller cafékoncerter, oftest et par eller fire gange årligt, hvor korets sangere har mulighed for at optræde for hinanden, for forældre og venner, med andet repertoire end det, der laves i koret, f.eks. solosang eller ensemblesang.
 - Der findes også mange muligheder og tilbud gennem forskellige kor- og ungdomsorganisationer, der tilbyder kortere eller længere kurser, masterclasses og stævner med fokus på udvikling af enten koret som helhed eller tilbud for den enkelte sanger. I listen med ressourcer henvises der ligeledes til sådanne tilbud.
-

Samarbejde

Kirke-skole samarbejde

Der er eksempler på samarbejde med lokale folkeskoler og kirker om at lave skole-kirke-kor i indskolingen, hvor kirkens musiker har koret sammen med en pædagog/musiklærer fra folkeskolen. Koret optræder både på skolen til bl.a. morgensang og skoleafslutninger, samt i kirken ved gudstjenester.

Som korleder kan man tilbyde sig til lokale skoler om et samarbejde, hvor kor på skolen udbydes som et valgfag. Afhængigt af ressourcer og fælles ønsker, kan det udbydes både på tværs af årgange, f.eks. for indskoling, mellemtrin og udskoling.

Talentklasser i folkeskolen

Flere steder i landet, er vi begyndt at se kulturklasser, talentklasser eller lignende strukturer, hvor folkeskoleklasser i samarbejde med musik- og kulturskoler, udbyder forløb med flere undervisningstimer inden for f.eks. musik. Her kan man tilbyde koret som et musikalsk fællesskab for talentklasseeleverne.

Kirke-musikskole samarbejde

Et eksempel på et samarbejde er at sangere fra kirkens kor, får tilskud fra kirkens menighedsråd til undervisning på den lokale musikskole, som en del af bifagsundervisningen omkring koret. Sådanne samarbejdsaftaler kan være frugtbare både for koret og dets faglige udvikling, men også for musikskolen og miljøet her, foruden for den enkelte sanger.

Ressourcer

Kortools // Ressourcecenter for korledere www.korliv.dk/kortools/

KORLIV // Folkekirkens kororganisation, driver bl.a. netværksgrupper for drengekorledere m.m. www.korliv.dk

Syng // Arbejder for at udbrede kendskabet til værdien af korsang blandt unge mellem 10-30 år www.syng.dk

Dansk Sang // Musiklærerforeningens ressourcer. www.dansksang.dk

Danske korledere // Forening og forum for korledere. www.danskekorledere.dk

Sangens Hus // National samarbejdsforum for sang. www.sangenshus.dk

Videncenter for sang // Forskning indenfor sang. www.videncenterforsang.dk

Den Jyske Sangskole // Inspiration til at arbejde med talentudvikling i børne- og ungdomskor www.denjyskesangskole.dk

Kor72 // Landsorganisation, hvis formål er at arbejde for amatørkorsang i Danmark, og arrangerer korstævner www.kor72.dk

Talentnettet // Nationalt netværk for institutioner, der arbejder med talentudvikling inden for de kunstneriske fag. www.talentnettet.dk

Musiklærerforeningen // www.musiklaererforeningen.dk

Børnekorforeningen // www.roskildesynger.dk/korskoler

Korsangernes Fællesråd // Et interessefællesskab og -pulje for sangerforeninger og professionelle kor i Danmark www.ksfr.dk

Talentskolen // www.talentskolen.nu

Dansk Musikpædagogisk Forening // www.dmpf.dk

Det Kongelige Danske Musikkonservatorium // Afholder musikpædagogiske konferencer og kurser, samt mulighed for at deltage i Juniordage. www.dkdm.dk